

Urszula Puckalanka

Mapy Polski z XVII wieku w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu

Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
Biblioteka 5/57, 223-253

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Urszula P u c k a l a n k a

MAPY POLSKI Z XVII WIEKU
W ZBIORACH BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ W POZNANIU
Materiały do katalogu zbiorów kartograficznych

Wstęp

We wstępie do pierwszej części Materiałów do katalogu zbiorów kartograficznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu (mapy Polski z XVI wieku)¹ zapowiedziałam ogłoszenie dalszych wykazów map zabytkowych Polski. Zgodnie z tą zapowiedzią przekazuję obecnie część drugą materiałów. Obejmuje ona mapy Polski z XVII wieku zawarte w starych drukach i w atlasach, a także luźne egzemplarze wyjęte ongiś z tych dzieł. Zebrany materiał jest rozsegregowany, tak samo jak i w poprzednim wykazie, na dwa działy rzeczowe: A. Mapy ogólne ziem dawnej Polski i B. Mapy szczegółowe ziem dawnej Polski. Obecne zestawienie obejmuje dział A, to jest mapy ogólne. Dział B, zawierający mapy szczegółowe ziem dawnej Polski, ukaze się w następnym zeszycie.

Układ materiału działu pierwszego, A, jest również chronologiczny, a w opisach map podane są te same szczegóły, które ujęto w pięciu punktach w uwagach wstępnych do poprzedniej części. Do wykazu działu A. dodano skoro-

widz alfabetyczny osobowy (autorów, wydawców, ewentualnie sztycharzy, rytowników). Drugi skorowidz, a mianowicie skorowidz dzieł geograficznych i atlasów uwzględnionych w całej drugiej części materiałów, podany zostanie (obok skorowidza osobowego działu B) przy dziale B. Również zestawienie literatury przedmiotu dedane będzie do działu B, który zakończy informację o materiałach kartograficznych z XVII wieku w naszych zbiorach.

Podobnie jak w poprzedniej części Materiałów pragnę, na podstawie dotychczasowych opracowań, wyjaśnić w kilku słowach wzajemny stosunek map wykazu i wskazać pewne grupy filiacyjne.

Drobną stosunkowo grupę, zaczynającą niżej zamieszczony wykaz, tworzą trzy pierwsze mapy (1), (2), (3)². Są to przeróbki szesnastowiecznej mapy Polski Wacława Grodeckiego³, reprezentowanej w naszych zbiorach przez pozycje (14) i (17) poprzedniego zestawienia. Egzemplarz (1) wyjęty został prawdopodobnie z dzieła "Fasciculus geographicus... redactus per Matthiam Quadum... Coln am Rhein. Bey Johan Buxemacher MDCVIII". Do takiego zaklasyfikowania naszego luźnego egzemplarza skłoniło mnie porównanie z opisaną przez M. Dzikowskiego w Katalogu atlasów Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie⁴ mapką z tegoż dzieła pochodzącego ze zbiorów Lelewela.

Następna przeróbka mapy Polski Grodeckiego (2) znajduje się w małym atlasie zatytułowanym "Thrésor de chartes...",

który jest francuskim tłumaczeniem wydanego przez Barenta Langenesa zbioru map, noszącego tytuł "Caert Thresoor" (pierwsze wydanie w 1598 r.). Tłumaczem dzieła był J. De La Haye⁵. Mapa ta jest w stosunku do oryginału dość wierna w oddaniu zasięgu terytorialnego, w rysunku sieci rzecznej (z charakterystycznym dla przeróbek mapy Grodeckiego błędnym napisem nad Wisłą: Derwencza fl. - na wschód od Warszawy) oraz w rysunku głównych partii leśnych. Natomiast sieć osadnicza jest znacznie uboższa. Ta sama płyta była już użyta w małym atlasie P. Bertiusa, którego edycja z 1606 r. jest opisana przez M. Dzikowskiego⁶. W następnych latach P. Bertius zamieścił mapę Polski z innej płyty, na przykład w wydaniu z 1616 r.⁷

Ostatnia pozycja (3) w tej grupie należy do map Polski Grodeckiego umieszczanych w "Theatrum" Orteliusza od r. 1595. Sporządzone wówczas nową płytą, na której na mapę Grodeckiego wprowadzono uzupełnienia zaczerpnięte z mapy Polski Andrzeja Pograbki. Nasz egzemplarz XVII-wieczny różni się od wymienionego w poprzednim wykazie (poz. 22) jedynie zakolorowaniem powierzchni.

Najliczniejszą grupę działu A stanowią mapy wzorowane na mapie Polski "Polonia et Silesia" G. Merkatora z 1585 r. Genezą tej mapy zajął się w swych pracach K. Buczek⁸, on też szczegółowo omówił jej źródła. Wydana została po raz pierwszy w zbiorze "Germaniae tabulae geographicae" w 1585 r., a później (od 1595 r.) była wielokrotnie przedrukowywana w Atlasie Merkatora i jego następców oraz przera-

biana przez różnych kartografów aż do połowy wieku XVIII. W naszym zbiorze wiernym jej przedrukiem jest egzemplarz (6) z ok. 1633 r., z zaznaczonym poniżej kartusza autorstwem G. Merkatora i uwagą: Cum priuilegio. Mapa ta została wyjęta z wydania holenderskiego Atlasu Merkatora - Hondiusa, w którym znajdowała się między stronami 303 i 304 tekstu. Przeróbkę tej płyty, z której starto autorstwo Merkatora i dano inny tytuł: "Polonia", znajdujemy pod (8) w naszym Atlasie z (1638)-1639 r. Inne wprowadzone jeszcze na tę płytę drobne zmiany wyszczególnione są przez M. Dzikowskiego we wspomnianym już Katalogu⁹.

Inną przeróbką mapy "Polonia et Silesia" G. Merkatora, która zasięgiem terytorialnym prawie się z nią pokrywa, jest mapa "Polonia Regnum" (21) sztychowana przez G. Beutatsa ok. 1680 r. Zasięg jej jest nieco przesunięty z zachodu na wschód. Na zachodzie sięga po południk Krosna Odrzańskiego, natomiast na wschodzie wychodzi nieco poza południk Lwowa.

Mapy zatem (8) i (21) przynajmniej zasięgiem terytorialnym odpowiadają pierwowzorowi z 1585 r., reprezentowanemu w naszym zbiorze, jak już wspomniałam, przez mapę (6).

Nieco zmieniony tytuł "Poloniae et Silesiae", lecz większy zasięg terytorialny posiadają dwie mapki, (4) i (14), z tzw. Atlantes minores. Pierwsza drukowana jest na s. 471 w łacińskim wydaniu atlasu z 1628 r., w którego tytule uwidocznione są nazwiska G. Merkatora i J. Hondiusa.

W następnym naszym egzemplarzu tegoż atlasu, w języku niemieckim, z 1651 r., Jan Jansson, który był wydawcą obu tych atlasów, opuścił już nazwiska obu wielkich autorów. Obydwie mapki Polski, (4) i (14), odbite są z tej samej płyty, ale odmiennej niż ta, której użyto w poprzednich wydaniach małych atlasów Merkatora, np. w r. 1607 i 1621¹⁰.

Wszystkie następne uwzględnione w wykazie przeróbki mapy Polski G. Merkatora (5), (7), (9), (10), (11), (12), (13), (19), (26), (27), (28), (29) obejmują również większe terytorium niż ich pierwowzór. W całej tej grupie można wydzielić według oficyn następujące egzemplarze:

- (5) Nova Poloniae delineatio (Amstelodami, ex officina et sumptibus Iudoci Hondii).
- (7), (9), (19) Polonia Regnum et Silesia Ducatus (Guiljelmus Blaeu excudit).
- (10) Polonia Regnum, et Silesia Ducatus (M. Merian fecit).
- (11), (13) Novissima Poloniae Regni Descriptio (Ded.) (... Nicolao Pahl... Ioannes Ianssonivs).
- (12) Tabula nova Poloniae et Silesiae (Impressa in aedibus Nicolay Iohannis Visscher). (Sculptum apud A. Goos).
- (26), (27), (28), (29) Auctior et correctior Tabula Chorographica Regni Poloniae... per E. I. Dahlberg... (L. Cordier scul.).

Obydwa egzemplarze (5) są nieco podniszczone. Odznaczają się ozdobnymi ramami, które m.in. (na górze i na dole) przedstawiają widoki miast: Gdańska, Krakowa, Wrocławia, Poznania (wg Brauna i Hogenberga)¹¹, Sandomierza, Krosna i Biecza.

Trzy następne mapy: (7), (9), (19) pochodzą z różnych wydań atlasów W. i J. Blaeu. Już w wydaniu atlasu w języku niemieckim z 1634 r., w którym po raz pierwszy zamieszczona została ta właśnie mapa Polski, opuszczono nazwisko G. Merkatora¹². Do tej partii map należy również mapa (10), gdyż jest ona z kolei tylko przeróbką mapy Polski W. i J. Blaeu¹³.

Dalsze dwie przeróbki mapy Polski G. Merkatora pochodzą z wydań: ok. 1645 r. (11) i po 1648 r. (13). Mapy te zostały wyjęte z atlasów J. Janssona: jedna (11) z wydania holenderskiego, a druga (13) z wydania łacińskiego. Mapę (11) datujemy na podstawie zestawień zamieszczonych przez J. Keuninga¹⁴. Umieszcza on ją jako "nową mapę" w holenderskim wydaniu z r. 1645. Również wskazówką może być uwaga na odwrocie naszego egzemplarza, gdzie przy wyliczaniu królów polskich czytamy: "...Sigismundus III. die onlanghs gestorben is / wiens soone Vlađislaus III. nu regeert". Mapa ta zatem mogła być ewentualnie umieszczona w następnym holenderskim trzytomowym wydaniu, w 1647 r. Drugi egzemplarz tej mapy (13) został wyjęty z łacińskiego wydania, jednak z edycji nie wcześniejszej od 1648 r., gdyż na odwrocie w tabelce "Series ac ordo Principum ac Regum

Poloniae" wymieniono na końcu króla Jana Kazimierza: "Ioannes Casimirus eodem anno Rex creatus feliciter etiamnum regnat".

Z kolei kilka słów o mapie "Tabula nova Poloniae et Silesiae (Impressa in aedibus Nicolay Iohannis Visscher, Sculptum apud AGoos)" (12). Tytuł tej mapy wydawanej już od r.1630 brzmiał: "Haec tabula nova Poloniae et Silesiae Sigismondo Tertio...D.D.D. a Nicolao Johannide Piscatore Anno 1630. Impressa in aedibus Nicolai Iohannis Visscher". Nasz egzemplarz jest późniejszą edycją, którą za M.Dzikowskim¹⁵ datujemy na ok.1648 r. Podobnie jak i opisany w wymienionym katalogu egzemplarz posiada on ozdobne ramy, m.in. z tabelą i wizerunkami królów, z których czterdziestym szóstym (w medalionie) jest Jan Kazimierz. Tak jak na obu mapach (5), na górnym i dolnym marginesie znajdują się widoki miast: Krakowa, Gdańska, Poznania odmienny od zamieszczonego na mapie (5), lecz też według Brauna i Hogenberga¹⁶, Krosna, Sandomierza i Wrocławia. Mapa na odwrotnej stronie nie ma tekstu.

Ostatnią partią w tej grupie jest kilka wydań mapy "Auctior et Correctior Tabula Chorographica Regni Poloniae", której autorem był szwedzki inżynier wojskowy Erik Dahlberg. Mapa ta jest przeróbką mapy Polski G.Merkatora poprawioną ok.1660 r. przy pomocy zdjęć i itinerariów szwedzkich.

Widzimy więc, że mapa "Polonia et Silesia" G.Merkatora z 1585 r., chociaż była kompilacją opracowaną na podstawie drukowanych dawniejszych map¹⁷ i zawierała pełno róż-

nych błędów, odegrała jednak bardzo dużą rolę w późniejszym rozwoju kartografii ziem środkowej i południowej Polski. Potwierdza to również ilość przeróbek tej mapy reprezentowanych w naszych zbiorach.

Autorem mapki Polski, wprawdzie o niewielkich rozmiarach (skala 1: 14 000 000), lecz przedstawiającej obszary między Odrą i Donem po raz pierwszy należycie w całości, eliminującej z obrazu kartograficznego tego terenu błędy wprowadzone przez Ptolemeusza, Wapowskiego i Merkatora, był Wilhelm Le Vasseur de Beauplan. Ten znakomity francuski kartograf i inżynier wojskowy przebywał w służbie polskiej w latach 1630 do 1647 i opracował również doskonałe mapy kresów południowo-wschodnich ówczesnego państwa polskiego, mapę specjalną Ukrainy i Podola i mapę generalną tych ziem¹⁸. Jego mapka Polski stworzyła podstawę do zreformowania obrazu kartograficznego Europy, przeprowadzonego ok. 1700 r. przez Wilhelma Delisle. W naszych zbiorach posiadamy kilka powiększeń i przeróbek tej mapki. W pierwszym rzędzie trzeba wymienić powiększoną przeróbkę (15) w skali 1: 7 000 000, zamieszczoną w dziele Sz. Starowolskiego "Polonia" (wyd. Wolfenbyti 1656). Redakcja tej mapy, wydanej w skali dwukrotnie większej od skali oryginału, jest do niego najbardziej zbliżona. Posiadamy jeszcze dwa egzemplarze, (16) i (32), które są właśnie takimi samymi przeróbkami. Egzemplarz (16) różni się jedynie ozdobnym kartuszem i wytarciem nazwiska autora. Brak też zaznaczonej w poprzedniej przeróbce daty: 1651. Mapa (32) zamiesz-

czona jest w pierwszym tomie historii Polski pisanej jako szereg listów przez Bernarda Connora, a wydanej w Londynie w 1698 r. Również na tej mapie nie wymieniono nazwiska Beauplana w odmiennie wyrytowanym kartuszu i pominięto datę: 1651 r.

Inny tytuł: "Veteris et Novae Regni Poloniae Magniq/ue/ Ducatus Lithuaniae Cum suis Palatinatibus ac Confiniis Desciptio(!)" posiada przeróbka (20) pochodząca ze zbioru map dołączonego do F. Cluveriusa "Introductionis in universam geographiam... libri VI". I na tej mapce nie wyryto nazwiska autora. Różni się ona mniejszym rozmiarem (25,9 x 20,9 cm) od poprzednio wymienionych.

Następna przeróbka mapki Polski Beauplana (17) ma tytuł umieszczony w prawym górnym rogu mapy, w kartuszu przedstawiającym rozwinięty arkusz. Tytuł ten brzmi: "Nova Descriptio Totius Regni Polonici Nec non Magni Ducatus Lithuaniae cum suis Palatinatibus Castellaniis ac Confiniis". Rozmiar tej przeróbki wynosi 33 x 31 cm. Tło mapy stanowi lekko naszkicowany stylizowany orzeł polski z napisem na koronie: "Aquila Polonica".

Grupę map generalnych Polski typu "beauplanowskiego" zamknąć można powiększoną redakcją Jakóba Sandrarta (31). W kartuszu powtórzono dokładnie tytuł pierwowzoru, z podaniem nazwiska autora. Mapę tę datujemy na okres po 1697 r., gdyż w jej górnym prawym rogu, w ozdobnym medalionie, znajduje się wizerunek króla Augusta II. Mapa ta oparta jest na podobnej wcześniejszej przeróbce mapki Beauplana, wydanej w Amsterdamie przez D. Danckertsza.

Przejdę teraz do ostatniej grupy naszych map ogólnych Polski, mianowicie do map typu "sansonowskiego". Jak wiadomo, oprócz wymienionej poprzednio mapki Polski Beauplana, drugą wydaną w latach pięćdziesiątych XVII wieku mapą generalną Polski była sporządzona w Paryżu w 1655 r. mapa Mikołaja Sansona d'Abbeville. "Obie one opierały się, jeśli chodzi o ziemie polskie, na tych samych materiałach, a mianowicie na mapie Polski Merkatora z r.1585..., mapie Litwy Radziwiłła-Makowskiego z r.1613..., mapie Prus Hennebergera z r.1576, mapie krajów skandynawskich Bureusa z r.1626 i na mapach Ukrainy Beauplana z lat 1648-1650"¹⁹. Obie więc były kompilacjami lecz, jak wiadomo, mapka Beauplana przyczyniła się bardzo do zreformowania obrazu kartograficznego międzymorza bałtycko-czarnomorskiego. Natomiast Sanson pozostawił na swej mapie szereg dawnych błędów; np. Boh, uchodzący po staremu do Dniepru, wrytowany jest, podobnie jak i Dniestr, nadal w kierunku niemal z zachodu na wschód²⁰. Mapa Polski Sansona przyjęła się jednak dość powszechnie w produkcji kartograficznej XVII i w pierwszej połowie XVIII wieku i mapy typu sansonowskiego cieszyły się nie mniejszą popularnością od map typu beauplanowskiego.

W naszych zbiorach do map typu sansonowskiego należą: (18), (22), (23), (24), (25), (30). Z tej grupy mapy (18) i (22) różnią się tylko nomenklaturą: (18) wydana jest z nomenklaturą francuską, a (22) z łacińską. Kartusze mają rysunek identyczny, tylko wydanie łacińskie ma kartusz

podkolorowany. Natomiast wydanie włoskie (30) z lat 1669-1697 posiada oprócz odmiennej nomenklatury także inny rysunek kartusza.

Mapa wydana we włoskim atlasie V. Coronellego z 1692 r. jest powiększeniem poprzedniej płyty i jest zamieszczona w dwóch odcinkach: "Polonia Parte Orientale..." i "Polonia Parte Occidentale..." (25).

Pozostałe dwie mapy typu sansonowskiego (23) i (24) powtarzają również charakterystyczne błędy tej grupy i są przeróbkami wydanymi w Amsterdamie ok. r. 1690. Mapa (24) w przeróbce F. de Witta ma rozszerzone ku północy ramy terytorialne oraz na ramce dodane litery do skorowidza miejscowości.

Tak więc w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu reprezentowane są w zbiorach kartograficznych i w starych drukach cztery typy filiacyjne map ogólnych Polski z XVII w: 1. Mapy wzorujące się na mapie Polski Grodeckiego, 2. Mapy oparte na mapie Polski Merkatora, 3. Mapy typu beauplanowskiego oraz 4. Mapy typu sansonowskiego.

P r z y p i s y

¹ U. Puckalanka: Mapy Polski z XVI wieku w zbiorach Biblioteki Głównej UAM. Materiały do katalogu zbiorów kartograficznych. Z.N. UAM. Biblioteka. Z.3, Poznań 1963, s. 115-168.

² Liczby w nawiasach oznaczają numery pozycji wykazu.

³ Reprodukcję oryginału z drzeworytowego wydania bazy-lejskiego tej mapy z ok. 1562 r. daje K. Buczek: Dzieje kartografii polskiej od XV do XVIII wieku. Wrocław 1963, tabl. XV; por. też przypis 88 na s. 32 w tejże pracy.

⁴ M. Dzikowski: Katalog atlasów Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie. Wilno 1934-1940, s. 48.

⁵ Por. M. Dzikowski, op.cit., s. 49 oraz J. Lelewel: Géographie du Moyen Âge. Épilogue. Bruksela 1857, s. 244 i L. Bagrow: Die Geschichte der Kartographie. Berlin (1951), s. 351. Por. też tabl. XXVIII w V. Kordta: Materialy po istorii ruskoy kartografii. Vyp. II, Kiev 1910; i tamże, s. 14.

⁶ M. Dzikowski, op.cit., s. 45-46.

⁷ A. Lewandowska: Katalog zbiorów kartograficznych Książnicy Miejskiej im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Toruń 1957, s. 11, 102 i reprod. po s. 104.

⁸ K. Buczek: Dzieje..., s. 36-39 i reprod. tabl. XVIII, a także poprzednie prace tego autora, m.in. Kartografia polska w czasach Stefana Batorego. Wiad. Służby Geogr. R. 7, 1933, s. 76-79 i reprod. zm. tabl. II. Por. też L. Bagrow: A. Ortelii catalogus Cartographorum, II, s. 13 n. i J. Keuning: The history of an Atlas Mercator-Hondius. Imago Mundi IV, 1947, s. 37-62.

⁹ M. Dzikowski, op.cit., s. 60. Nasz atlas posiada od-

mienny tytuł od wymienionego u tegoż autora; Por. też tytuły w H.Averdunk, J.Müller-Reinhard: Gerhard Mercator und die Geographen unter seinen Nachkommen. Gotha 1914; i u J.Keuninga: The Novus Atlas of Johannes Janssonius. Imago Mundi VIII, 1951; Zob. też L.Bagrow: Catalogus... II, s.13 przyp.1.

¹⁰ M.Dzikowski, op.cit., s.54, 73.

¹¹ Por. m.in. M.Warkoczewska: Widoki starego Poznania. Poznań 1960, s.27-28 i ryc.1.

¹² Por. J.Keuning: Blaeu's Atlas. Imago Mundi XIV, 1959, s.79, 88.

¹³ L.Bagrow: Die Geschichte..., s.169-170, 355.

¹⁴ J.Keuning The Novus Atlas..., s.77, 80; W zbiorach polskich mapę o tym tytule spotykamy w łacińskim wydaniu atlasu też już z lat 1644-45, który posiada Biblioteka PAN w Krakowie. Por. B.Kmiecikowa: Katalog atlasów (XVI-XVII) Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Roczn.Bibl.PAN w Krakowie. R.5, 1959, s.229.

¹⁵ M.Dzikowski, op.cit., s.208, 215, 586.

¹⁶ Por. M.Warkoczewska, op.cit., s.29 i ryc.2.

¹⁷ K.Buczek: Dzieje..., s.37, stwierdza m.in.: "...Z tym wszystkim nie można uznać zagadnienia źródeł omawianej mapy Merkatora za definitywnie wyjaśnione..." i dalej swe twierdzenie uzasadnia.

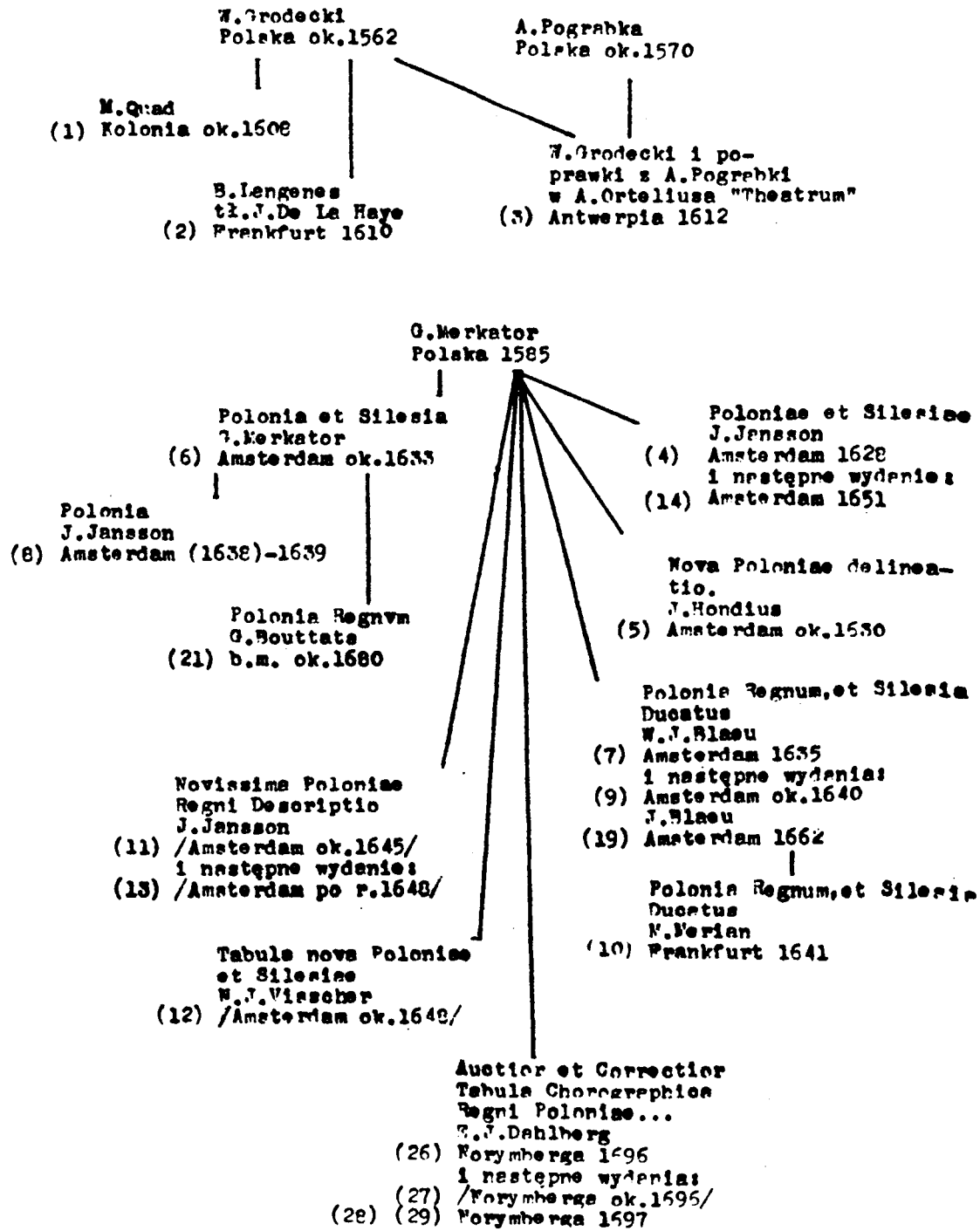
¹⁸ K.Buczek: Dzieje..., s.51-60 i tabl.XXX (tamże literatura). Por. zwłaszcza poprzednie prace tegoż autora: Ze studiów nad mapami Beauplana. Wiad. Służby Geogr. R.7, 1933, s.20-53 z reprod; oraz Beauplaniana. Wiad. Służby Geogr. R.8, 1934, s.1-36 z reprod.; Por. też V.Kordt, op.cit., tabl.XXVI i XXXV i tamże s.24-26.

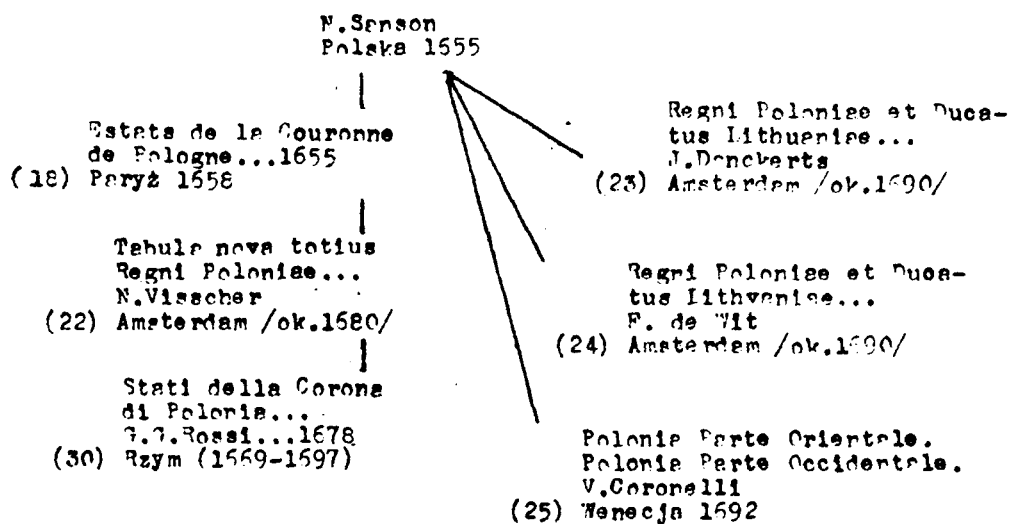
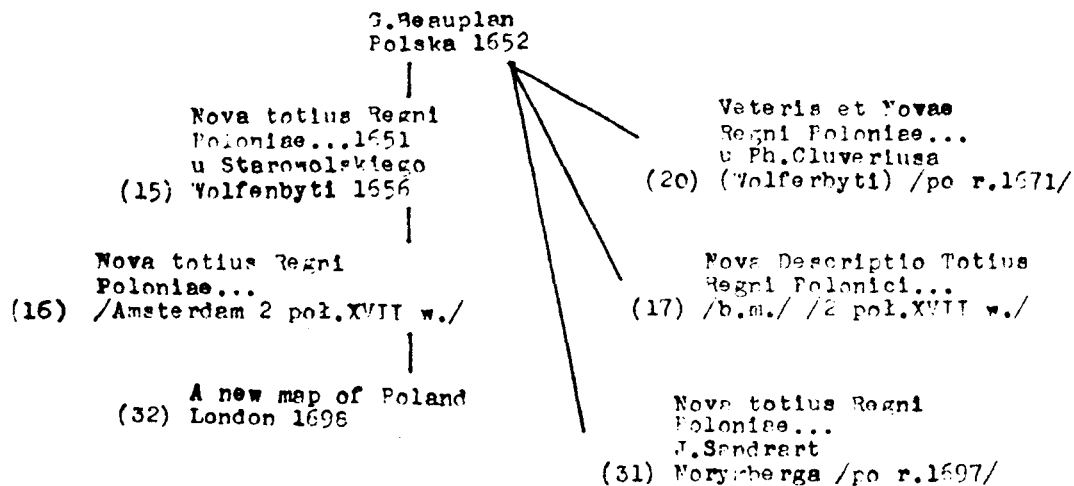
¹⁹ K.Buczek: Dzieje..., s.66; Por. też przypis 18.

²⁰ Inne usterki tej mapy zob. szczegółowo w K.Buczka: Dzieje..., s.66-67. Tam też literatura i reprod. XXXI; Por. też V.Kordt, op.cit., tabl.XLII i XLIII oraz s.26.

GRUPY FILIACYJNE MAP POLSKI Z XVII W.

(Dla materiałów zawartych w wykazie)

Objaśnienie:

Cyfry w nawiasach oznaczają numery wykazu.
Dla przeróbek mapy Polski G.Merkatora oraz przy grupach map typu heauplanowskiego i sansonowskiego podano w skrócie tytuły poszczególnych egzemplarzy.

Do sporządzenia tablic wyzyskano Tablicę Filiacyjną wykonaną w Pracowni Historii Geografii i Kartografii IG PAN we Wrocławiu, opartą na pracach K.Buczka i B.Olszewicza.

WYKAZ SKRÓTÓW I ZNAKÓW

Ark.	- arkusz
Bagrow CC I, II	- Bagrow L.: A.Ortelii Catalogus Cartographorum T.I, II.
Callier	- Callier E.: Spis map geograficznych w zbiorach Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.
CKK, Z.1, Z.2	- Centralny Katalog Zbiorów Kartograficznych w Polsce. Z.1, Z.2.
Dzik.Kat.	- Dzikowski M.: Katalog atlasów Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie.
egz.	- egzemplarz(e)
Estr.	- Estreicher K.: Bibliografia polska ...
franc.	- francuski(e)
Gieysztor, Osińska, Mat.bibl.N.P.	- Gieysztor St., Osińska W.: Materiały do bibliografii nauki polskiej okresu Odrodzenia.
gran.	- granice
Hantzsch, Die Landk. Bestände	- Hantzsch V.: Die Landkartenbestände der Königlichen Öffentlichen Bibliothek zu Dresden ...
hol.	- holenderski(é)
in.	- inne
K.	- karta
Kat.WZKBN	- Katalog wystawy zbiorów kartograficznych Biblioteki Narodowej w Warszawie.
Kmieciak.,Kat.atl.PAN	- Kmiecikowa B.: Katalog atlasów (XVI-XVIII w.) Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

kol.	- kolorowana
Lewandowska, Kat.ZK	- Lewandowska A.: Katalog zbiorów kartograficznych Książnicy Miejskiej im.Mikołaja Kopernika w Toruniu.
łac.	łaciński(e)
M.	- mapa
m.luźna	- mapa luźna
mdz.	- miedzioryt
na odwr. ...str....	- na odwrocie ... strony ...
nast.	- następne (egzemplarze)
niem.	- niemiecki(o)
nn.	- następne (strony)
ok.	- około
Olszewicz, KP XV i XVI, KP XVII	- Olszewicz B.: Kartografia polska XV i XVI wieku..., XVII ... wieku.
pow.	- powierzchnia
r.	- rok
Rastaw., Mappogr.	- Rastawiecki E.: Mappografia dawnej Polski.
reprod.	- reprodukcja
rz.	- rzymska (cyfra)
s.	- strona notki bibliograficznej
S.	- strona (na której znajduje się dana mapa)
tyt.	- tytuł
w.	- wick
wyd.	- wydanie
wym.	- wymienia

A. MAPY OGÓLNE ZIEM DAWNEJ POLSKI

1. Poloniae finitimarumque locorum descriptio Auctore Wenceslao Godreccio Polono Johann bussemecher exc. Henricus Nagel fecit.

/b.m.r./ /ok.1608/

mdz. 26,5 x 18

Estr.XVII, s.384

150670

Rastaw., Mappogr., s.15-16 - wym.r.1596,1600

Callier, s.15

Hantzsch, Die Landk. Bestände, s.54

Olszewicz, KP XV i XVI, s.159-160

Dzik.Kat., s.47-48, 585

Lewandowska, Kat.ZK Mik.Kop., s.103 - wym.in.egz.

CKK, Z.1, s.25, 170

2. Polonia.

mdz. 12,5 x 8,7

tyt. górny w jęz. franc.

W: /Barent Langenes/ Thésor de chartes, contenant les tableaux de tous les pays du monde...Wtłum./De la Haye J./Franckfurt 1610?/ Impr.par Matthias B/ecker/ /pour/ Henry Lavrentz. S.335

Dzik.Kat., s.48-49

254153 I

CKK, Z.2, s.12,90

3. Poloniae, Lithvaniaeq/ue/ descriptio. Auctore Wenceslao Godreccio; et correctore Andrea Pograbis Pilsnensi.

mdz.kol.pow. 49 x 37

W: Theatro del mondo di Abrahamo Ortelio...Traslato in Lingua Toscana dal Filippo Pigafetta. In Anversa,... Libreria Plantiniana 1612 /rz./ Ark.110

Hantzsch, Die Landk.Bestände, s.55

254713 IV

Ph. 430

Olszewicz, KP XVI i XVII, s.160 i 161

Katalog WZKBN, s.79

CKK, Z.1, s.27, 171

4. Poloniae et Silesiae.

mdz. 19,5 x 14,5
 tyt.górny: Polonia.

W: Atlas minor Gerardi Mercatoris à I.Hondio plurimis
 aeneis Tabulis auctus et illustratus...Amsterdam Ex
 officina Ioannis Ianssonii 1628 /rz./ S.471

Rastaw.,Mappogr., s.21 - wym.in.wyd. 254236 I
 Dzik.Kat., s.54, 585
 CKK, Z.1, s.32, 171

5. Nova Poloniae delineatio. (Amstelodami ex officina et sumptibus Iudoci Hondii).

/b.r./ /ok.1630/

mdz. 55,7 x 41
 na marginesie górnym i dolnym widoki miast: Dantzick,
 Cracovia,Breslaw,Posnania,Sandomiria,Crosno,Biecz;
 na marginesach bocznych typy mieszkańców.
 mapy lekko uszkodzone

Estr.XVIII, s.257 150679
 Rastaw.,Mappogr., s.21 252869
 Callier, s.16

6. Polonia et Silesia. (Per Gerardum Mercatorem. Cum priuilegio.)

/b.m.r./ /Amstelodami ok.1633/

mdz. 45,5 x 34 skala ok. 1:1 600 000
 mapa wyjęta z atlasu holend. S.303 i 304
 na odwr. tekst w jęz.holend.

Rastaw.,Mappogr., s.20 251343
 Olszewicz, KP XVI, s.165
 Bagrow CC II, s.12, 13, 16
 Katalog WZKBN, s.78-79
 Dzik.Kat., s.56 - wym.wyd.holend. z 1634 r.

7. Polonia Regnum, et Silesia Ducatus. (Guiljelmus Blaeu excudit.)

mdz. 51,4 x 41,4

Na odwr. tekst w jęz.niem.

W: Novvs Atlas, Das ist Abbildung und Beschreibung von allen Ländern des Erdreichs...Amsterdami, Apud Guiljelmum Blaeuw, 1635 /rz./ M. /21/.

Rastaw.Mappogr., s.22 - wym.późniejsze wyd. 254238 V

Callier, s.16 - wym.egz. z r.1645

Katalog WZKBN, s.80 - wym.egz. z r.1638

Dzik.Kat., s.65,66 - wym.wyd.łac. z r.1640

CKK, Z.1, s.35, 173

8. Polonia.

mdz.kol.gran.,lasy 45,5 x 34,4

W: Atlas Novvs Sive Theatrvm Orbis Terrarum...In tres Tomos distinctvs. A Amsterdam chez Ian Iansson 1639. (V.2: Amsterdami, Apud Iohannem Ianssonium. Anno 1638 /rz./.) V.1 M. /41/.

Estr.XXII, s.295

254878 V

Dzik.Kat., s.60

CKK, Z.1, s.36, 172

9. Polonia Regnum, et Silesia Ducatus.(Guiljelmus Blaeu excudit.)

/b.m.r./ /Amstelodami ok.1640/

mdz. 51 x 41,5

mapa bez tekstu na odwr.

Por.notki przy pozycji 7

251372

10. Polonia Regnum, et Silesia Ducatus.(M.Merian fecit.)

mdz. 35,2 x 27

W: /Johan.Angelii Werdenhagen De rebus publicis Hanseaticis tractatus generalis. Francofurti 1641 /rz./Apud Matthaeum Merianum./M. /8/

Rastaw., Mappogr., s.23
CKK, Z.1, s.37, 173

SD 4829 III

11. *Novissima Poloniae Regni Descriptio. /Ded./ (... Nicolao Pahl... Ioannes Ianssonivs.)*

/b.m.r./ /Amstelodami ok.1645/

mdz. 53,9 x 43,3

na odwr. tekst w jęz.holend.

Estr.XVIII, s.469 - wym. egz. z in.wyd.

251041

Rastaw., Mappogr., s.24

Katalog WZKBN, s.80

12. *Tabula nova Poloniae et Silesiae. (Impressa in aedibus Nicolay Iohannis Visscher.) (Sculptum apud AGoos.)*

/b.m.r./ /Amstelodami ok.1648/

mdz. 53 x 46,5

na marginesie górnym i dolnym widoki miast: Cracovia, Dantzick, Posna, Crossen, Sandomiria, Breslaw;

na marginesach bocznych typy mieszkańców i Insigne Poloniae, Insigne Silesiae;

w rogach marginesów wizerunki królów: 43. Stephanus I, 44. Sigismundus III, 45. Vladislaus VI, 46. Ioan. Casimirus. Numeracja jest dalszym ciągiem tabelki umieszczonej w środku dolnego marginesu: Nomina quadraginta duo regum Poloniae... Wykaz kończy się: 42. Henricus II.

Estr.XXIV, s.318 - wym. egz. z r.1630

252716

Rastaw., Mappogr., s.21,28 - wym.in. egz.

Callier, s.16 wym. egz. z r.1630

Katalog WZKBN, s.80 - wym. egz. z r.1630

Dzik. Kat., s.208, 215, 586

13. *Novissima Poloniae Regni Descriptio. /Ded./ (... Nicolao Pahl... Ioannes Ianssonivs.)*

/b.m.r./ /Amstelodami po r.1648/

mdz. 54,2 x 43,5

na odwr. tekst w jęz.łac.

Rastaw., Mappogr., s.24 252332
 Katalog WZKBN, s.80
 Kniecik., Kał.atl.PAN, s.229 - wym. egz. z r.1645
 CKK, Z.1, s.39, 173 - wym. egz. bibl. PAN w Krak.

14. Poloniae et Silesiae.

mdz. 19,5 x 14,5
 tyt.górny w jęz.niem.

W: Atlas Minor, Das ist: eine kurtze jedoch gründliche
 Beschreibung der gantzen Weltdt. In zwey Theile abge-
 theilet... Amstelodami Ex officina Ioannis Ianssonii.
 1651 /rz./ T. 1 S.137.

Dzik.Kat., s.72-73 254703 I
 CKK, Z.1, s.42, 173

15. Nova totius Regni Poloniae Magniq/ue/ Ducatus Lithua-
 niae cum suis Palatinatibus ac confiniiis exacta Deli-
 neatio. Per G. le Vasseur de Beauplan...1651.

mdz. 34,4 x 26,8 skala 1:7 000 000

W: Simonis Starowolsci Polonia... Wolfenbyti Sumptibus
 Conradi Bunonis ...1656 /rz./ M. za przedmową.

Estr.XII, s.422-424 SD 2805 I
 Rastaw., Mappogr., s.25-26 FP 806 O
 Olszewicz, KP XVII, s.119-121, 124, 125
 Katalog WZKBN, s.80
 Gieysztor, Osińska, Mat.bibl. N.P., s.443-444

16. Nova totius Regni Poloniae, Magniq/ue/ Ducatus Lithua-
 niae cum suis Palatinatibus /ac/ confinys. /Guillaume
 Le Vasseur de Beauplan./

/b.m.r./ /Amstelodami 2 poł. w.XVII/

mdz. 34,5 x 26,6
 mapa uszkodzona

por.notki przy pozycji 15. 150749

17. Nova Descriptio Totius Regni Polonici Nec non Magni Ducatus Lithuaniae cum suis Palatinatibus Castellaniis ac confinibus.

/b.m.r./ / 2 poi. w.XVII/

mdz. 33 x 31

250020

18. Etats de la Couronne de Pologne ou sont les Royaume de Pologne, Duchés et Provinces de Prusse, Cuiavie, Mazovie, Russie Noire & Duchés de Lithuanie, Volhynie Podolie &c. de l'Ukraine &c. 1655. (Par N.Sanson d'Abbeville...) (Iohannes Somer Pruthenus Sculp.)

mdz.kol.gran. 57,5 x 42,8

W: /Sanson d'Abbeville Nicolas. Cartes générales de toutes les parties du monde...Paris 1658 chez l'Auteur, chez P.Mariette./ M. /42/.

Estr.XXVII, s.79 - wym.in.egz.

254876 IV

Rastaw.,Mappogr., s.29-30

Katalog WZKBN, s.80

Dzik.Kat., s.81-83

19. Polonia Regnum, et Silesia Ducatus. (Guiljelmus Blaeu excudit.)

mdz. 50,5 x 41,2

W: /Atlas maior, sive Cosmographia Blaviana...Amstelædami 1662-1665./ V.2 Geographiae Blavianae volumen secundum...Amstelædami, labore & Sumptibus Ioannis Blaeu 1662 /rz./ M. /19/.

Estr.XIII, s.158-159

254239 V

Rastaw.,Mappogr., s.22

Katalog WZKBN, s.80 - wym.egz. z r.1638

Dzik.Kat., s.94-97, 585

CKK, Z.1, s.51, 174

20. Veteris et Novae Regni Poloniae Magniq/ue/ Ducatus Lithuaniae Cum suis Palatinatibus ac Confinibus Descriptio//.

mdz. 25,9 x 20,9

W: /Philippi Cluverii Introductio in universam geographiam tam veterem quam novam.../(Wolferbyti)/ po r.1671 sumpt. Conradi Bunonis Haeredes./M. /33/.

CKK, Z.1, s.52, 174

SD 5086 III

21. Polonia Regnum. (G. Bouttats fc.)

/b.m.r./ /ok.1680/

mdz. 43 x 33,8

Rastaw., Mappogr., s.31

252869

Katalog WZKBN, s.82

22. Tabula nova totius Regni Poloniae in quo sunt Ducatus et Provinciae Prussia, Cujavia, Mazovia, Russia Nigra &c Ducatus Lithuania, Ucraina &c. in qua Volhynia et Podolia cum suis Palatinatibus ac Confinys. (Authore N.Sansonio Abbevillensi... Amstelodami apud Nicolaum Visscher).

/b.r./ /ok.1680/

mdz.kol.gran., lasy 55 x 41,8

Estr.XXVII, s.79

150366

Rastaw., Mappogr., s.30

Dzik.Kat., s.215 - wym.wyd.późniejsze

23. Regni Poloniae et Ducatus Lithuaniae, Voliniae, Podoliae, Ucraniae, Prussiae et Curlandiae descriptio emendata per J.Danckerts Amstelodami...

/b.r./ /ok.1690/

mdz.kol.gran. 58,5 x 50

Katalog WZKBN, s.81

250752

Dzik.Kat., s.141, 585

CKK, Z.1, s.65, 176 - wym.r.1700

24. Regni Poloniae et Ducatus Lithuaniae, Voliniae, Podoliae, Ucraniae, Prussiae et Curlandiae Novissima et Correctissima Descriptio. Per F. de Witt Amstelodami.

/b.r./ /ok.1690/

mdz.kol.pow.i gran. 55,5 x 48

Rastaw., Mappogr., s.37

250961

Dzik.Kat., s.144, 585

CKK, Z.1, s.62, 176 - egz. z r.1699

Z.2, s.26, 91 - egz. z lat 1662-1688

s.29, 92 - egz. z r. po 1698

25. Polonia Parte Orientale. Dedicata...Dal Coronelli.

mdz. 45,1 x 60,4

Polonia Parte Occidentale, Descritta, e Dedicata All'...
Dal Coronelli...

mdz. 44,9 x 59,9

W: Corso Geografico Universale...Dal Vincenzo Coronelli... In Venetia, 1692 /rz./ A spese dell' Autore. P.2 M. /206 i 207/.

Katalog WZKBN, s.82

254872 V

CKK, Z.1, s.58, 175

26. Auctior et Correctior Tabula Chorographica Regni Poloniae, vicinarumque Regionum...per E.I.Dahlberg... (L.Cordier sculp.)

mdz. 37,4 x 28,7

W: Samuelis...de Pufendorf De rebus a Carolo Gustavo Sveciae rege gestis commentariorum libri septem... Norimbergae Sumptibus Christophori Riegelii... 1696 /rz./ Tabl.5

Estr.XV, s.15, XXV, s.402

SD 3753 III

Rastaw., Mappogr., s.28

SD 1122 IV

Katalog WZKBN, s.81

CKK, Z.1, s.60

27. Auctior et Correctior Tabula Chorographica Regni Poloniae, vicinarumque Regionum...per E.I.Dahlberg... (L.Cordier sculp.)

/b.m.r./ /ok.1696/

mdz. 37,5 x 29

252069

por.notki przy pozycji 26.

252070

28. Auctior et Correctior Tabula Chorographica Regni Poloniae, vicinarumque Regionum...per E.I.Dahlberg... (L.Cordier sculp.)

mdz. 37,4 x 28,7

W: Histoire du Règne de Charles Gustave Roy de Suede comprise en sept commentaires...de...Samuel de Pufendorf...Imprimé à Nuremberg aux frais de Christophe Riegel... 1697. Tabl.5

Estr.XXV, s.402 - wym.egz.franc.
z r.1690

235193 III

CKK, Z.2, s.28,92

29. Auctior et Correctior Tabula Chorographica Regni Poloniae, vicinarumque Regionum...per E.I.Dahlberg... (L.Cordier sculp.)

mdz.. 37,4 x 28,7

W: ...Samuel...von Pufendorf Sieben Bücher Von denen Thaten Carl Gustavs Königs in Schweden,..Nürnberg In Verlegung Christoph Riegels...1697 /rz./ Tabl.5

Estr.XXV, s.401
CKK, Z.1, s.61

SD 697 III

30. Stati della Corona di Polonia. Diuisa nelle sue Principali Provincie, e Palatinati. Da Gvglielmo Sansone... E di nuouo data in luce da Gio: Giacomo Rossi in Roma...1678. (Giorgio Widman Sculp.)

mdz.kol.gran. i lasy 56,3 x 42,5

W: La Gvida del Mercvrio Geografico...P.l.Mercvrio Geografico overo Gvida Geografica... Roma(1669-1697) Domenico de Rossi. M. /12/.

Estr.XXVII, s.79

254999 V

Rastaw.,Mappogr., s.30

31. Nova totius Regni Poloniae Magniq/ue/ Ducatus Lithuaniae cum suis Palatinatibus ac Confiniis. Exacta Delineatio per G.le Vasseur de Beauplan...(Jacob.Sandrant sculpsit et Excudit. Norimbergae.)

/b.r./ /po r.1697/

mdz. 50,6 x 39,7

Estr.XII, s.423

252005

Rastaw.,Mappogr., s.25

Katalog WZKBN, s.82

Gieysztor, Osińska, Mat.bibl.N.P.,
s.444

32. A new map of Poland. Exactly delineated after the best Modern Geographers.

mdz. 34,4 x 26,5

W: The history of Poland in Several Letters to Persons of Quality...Vol.1 By Bern.Connor...London...1698 /rz./
M. po S.XVI.

Estr.XIV, s.364

FP 391 0

33. A New Map of Present Poland, Hungary, Walachia, Moldavia & Little Tartary; ...(B.Cole. sculp.)

mdz. 51 x 36,6

W: A new sett of maps both of antient and present geography...By Edward Wells...Oxford Printed at the Theater 1700 /rz./ M. /24/.

CKK, Z.1, s.65, 176

254824 IV

SKOROWIDZ OSOBOWY

(Autorów, wydawców, nakładców, sztycharzy, tłumaczy)

(Liczba oznacza pozycję wykazu)

Beauplan Guillaume (Le Vasseur) 15,16,31
Becker Matthias 2
Blaeu Joannes 19
Blaeu Wilhelm Janszoon 7,9,19
Buno Conrad 15
Bunonis Conradi Haeredes 20
Bussemacher (Buxemacher) Johann 1
Cluverius Philippus 20
Cole B. 33
Connor Bernard 32
Cordier L. 26,27,28,29
Coronelli Vincenzo 25
Dahlberg Eric J. 26,27,28,29
Danckerts Justus 23
Delahaye J. 2
Godreccius Wenceslaus zob.Grodecki Waław
Goos Abraham 12
Grodecki Waław 1,3
Hondius Jodocus 4,5
Jansson Johann (Janssonius Joannes) 4,8,11,13,14
Langenes Barent 2
Laurentz Henry 2
Mariette Pierre 18

Mercator Gerardus 4,6
Merian Matthaeus 10
Nagel Henricus 1
Ortelius Abraham 3
Pigafetta Filippo 3
Plantiniana, Libraria 3
Pograbka Andrzej 3
Pruthenus Somer Johannes 18
Pufendorf Samuel 26,27,28,29
Rigelius Christoph 26,28,29
Rossi Domenico de 30
Rossi Giovanni Giacomo de 30
Sandrart Jacobus 31
Sansen d'Abbeville Nicolas 18,22,30
Starowolski Szymon 15
Visscher Nicolaus Johannes 12
Visscher Nicolaus 22
Wells Edward 33
Werdenhagen Johann Angelius 10
Wit (Witt) Frederik de 24